RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Routekaart Circulariteit

Zaak- & documentnr. : Z/21/085690/201529456
Portefeuillehouder : Hans Breunissen
Opsteller : Paul Groenen
Team : Realisatie & Beheer
Telefoonnr.

Samenvatting

In januari 2017 hebben 180 partijen (overheden, onderwijs, bedrijfsleven) in Den Haag het Grondstoffenakkoord ondertekend. Hierin staan afspraken om de Nederlandse economie te laten draaien op herbruikbare grondstoffen. Het akkoord is ondertekend door zowel partijen uit de overheid als het bedrijfsleven en stelt twee doelen:

- Het gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel, metaal) is met 50% gereduceerd in 2030;
- Toewerken naar een 100% circulaire economie in 2050.

Een circulaire economie is nodig omdat het significant bijdraagt aan de klimaatdoelstellingen met betrekking tot CO2 reductie. Het geeft kansen voor nieuwe banen en economische groei en maakt ons minder afhankelijk van andere landen voor de import van grondstoffen.

Lokale overheden worden aangemoedigd om de ambities van het Rijk te vertalen in lokaal beleid. Provincie Gelderland heeft haar beleid in een circulaire atlas opgesteld, de Economic Board heeft een investeringsagenda op het gebied van slimme duurzaamheid en de Groene Metropoolregio heeft circulariteit als 1 van de 5 belangrijke maatschappelijke opgaven benoemd.

Deze routekaart (zie bijlage) geeft invulling aan het formuleren van ambities voor de gemeente Westervoort. In de voorjaarsnota van 2022 zal het College een uitvoeringsprogramma opstellen en de financiële consequenties hiervan aan de raad voorleggen. Vooruitlopend op het uitvoeringsprogramma zijn er al activiteiten in gang gezet.

Het Planbureau voor de Leefomgeving wil in 2023 een meetmethodiek af ronden om de voortgang van de circulaire economie te monitoren. Hiermee wordt rond 2025 landelijk beleid herijkt. De routekaart sluit daarop aan, en is daarom opgesteld voor de komend 4 jaar.

De routekaart zet in op 3 actielijnen:

- **Circulair voorbeeldgedrag**: Wat kunnen we als gemeente zelf, in onze projecten en onze bedrijfsvoering.
- **Circulair ondernemen**: Hoe kunnen we lokale bedrijven steunen in de transitie van een lineaire naar een circulaire economie.
- **Circulair consumeren**: Kunnen we onze inwoners helpen met het verkleinen van de ecologische footprint; door bijvoorbeeld afval beter te scheiden, meer delen en producten eerder repareren.

Per actielijn maken we onderscheid in 2 sporen:

1. Zodra **laagdrempelige kansen/ no-regret-maatregelen** zich voordoen, worden deze aangegrepen om te bepalen in welke mate er wordt ingezet op circulariteit. (vooral korte termijn)
2. Er wordt **programmatisch werk** gemaakt van de grote clusters van grondstof-gebruik om de eerste bewegingen in gang te zetten (vooral lange termijn).

Beslispunten

De gemeenteraad besluit:

1. Toe te werken naar een duurzame, toekomstbestendige en circulaire economie zoals geformuleerd de landelijke doelstellingen van het Grondstoffenakkoord.

2. De routekaart Circulariteit voor de gemeente Westervoort vast te stellen.

Aanleiding

- Zonder een circulaire economie, is het realiseren van de CO2 -doelen niet mogelijk. Een volledig circulaire economie draagt voor 20% bij aan de CO2-reductiedoelstellingen.

- Gemeenten in Nederland worden aangemoedigd om de ambities van het Rijk op het gebied van circulaire economie te vertalen in lokaal beleid. De gemeente Westervoort heeft nog geen doelstellingen vastgesteld op het gebied van circulaire economie.

- Provincie Gelderland heeft de ambities uit het Nationale Grondstoffenakkoord het omarmt, en haar beleid vertaald in een ‘Circulaire Atlas’ en een uitvoeringsagenda ‘Gelderland circulair 2021-2023’ opgesteld

- De Groene Metropoolregio heeft circulaire economie als 1 van de 5 belangrijkste maatschappelijke opgaven benoemd, en wil toonaangevend worden in circulair denken en duurzaam handelen.

- Gemeenten zijn verplicht om maatregelen te treffen die substantieel bijdragen aan het terugdringen van de CO2-uitstoot. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat we in Nederland de CO2-uitstoot in 2030 met 49% verminderen vergeleken met 1990. In 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn. Dit is nodig om de opwarming van de aarde niet verder te laten oplopen dan 1,5 ℃.

Planning

Omstreeks 2025 worden de doelstellingen en de opgaves van deze Routekaart Circulariteit aangescherpt, omdat de rijksoverheid (Planbureau voor de Leefomgeving) zichzelf ten doel heeft gesteld om in 2023 te komen met een betrouwbare en onderbouwde meetmethodiek waarmee de voortgang gemonitord kan worden. Dit kan tot gevolg hebben dat het rijksbeleid op onderdelen zal wijzigen.

We maken in de routekaart onderscheid in:
- Laagdrempelige kansen, daar waar energie zit, en met beperkte investeringen resultaat kan worden behaald. Deze zijn over het algemeen voor de korte termijn en hebben een wat kleiner effect.

- Programmatisch werken aan grote clusters van grondstoffen. Deze transitie zal meer tijd vragen, grotere investeringen maar meer effect behalen

In de voorjaarsnota van 2022 wordt een uitvoeringsprogramma voorgelegd. Vooruitlopend op het uitvoeringsprogramma zijn er al activiteiten in gang gezet. De snelheid van de transitie is mede afhankelijk van structurele financiële bijdrage van het rijk.

Beoogd effect

Met de routekaart wordt richting gegeven aan inwoners, bedrijven en onze eigen organisatie om toe te werken naar een 50% circulaire economie in 2030 en 100% circulaire economie in 2050.

Argumenten

1.1 Zo onderschrijven we het belang dat de rijksoverheid hecht aan het toewerken naar een duurzame, toekomstbestendige en circulaire economie

De routekaart Circulariteit sluit aan bij de landelijke doelstellingen, zoals die zijn vastgelegd in het Grondstoffenakkoord. Deze zijn ook omarmd door de Provincie Gelderland en de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen.

1.2 Een circulaire economie draagt voor 20% bij aan de CO2-reductie doelstelling

Zonder een circulaire economie, is het realiseren van de CO2 -doelen niet mogelijk. Gemeenten zijn verplicht om maatregelen te treffen die substantieel bijdragen aan het terugdringen van de CO2-uistoot. Een volledig circulaire economie draagt voor 20% bij aan de CO2-reductiedoelstellingen.

1.3 Een circulaire economie biedt economische kansen voor ondernemers

In de investeringsagenda van de Economic Board Arnhem-Nijmegen is de ambitie opgenomen om in 2030 binnen de regio 3600 nieuwe banen te realiseren en 320 miljoen extra omzet. Een circulaire economie kan voor de Nederlandse Economie 50.000 banen en 7 miljard euro opleveren [1].

1.4 Een circulaire economie maakt ons minder afhankelijk van import van schaarse grondstoffen.

Door een groeiende wereldbevolking en toenemende welvaart worden steeds meer grondstoffen schaars. Een circulaire economie is gericht op het optimaal inzetten en hergebruiken van grondstoffen in de verschillende schakels van de productieketen: van de winning van grondstoffen tot consumptie.

1.5 De routekaart geeft richting en handvatten.

De routekaart geeft richting en handvatten op basis van data en landelijk en regionaal beleid. Het aanbrengen van richting en focus vergroot de effectiviteit van losse projecten en acties op het gebied van circulaire economie.

[1] bron: Planbureau voor de Leefomgeving; weblink: https://themasites.pbl.nl/o/circulaire-economie/

Kanttekeningen

2.1 Er zijn (nog) geen structurele financiële middelen vanuit de rijksoverheid.

De rijksoverheid biedt nog geen structurele financiële bijdrage voor het bevorderen van de circulaire economie aan gemeenten.
Wel worden er continu voor uitvoeringsprogramma's en projecten subsidies beschikbaar gesteld. In het uitvoeringsprogramma zullen we hiermee zoveel mogelijk rekening houden en daar op aan sluiten.

Financiële paragraaf

De routekaart geeft richting in beleid en doelstellingen. Aan de hand van een uitvoeringsprogramma worden in de voorjaarsnota de financiële consequenties aan de raad voorgelegd.

Relatie met Herstelplan
Zie ook de Financiële paragraaf: De routekaart geeft richting in beleid en doelstellingen en bevat in deze vorm nog geen uitvoeringsparagraaf en geen financiële. Aan de hand van een uitvoeringsprogramma worden in de voorjaarsnota 2022 de financiële consequenties aan de raad voorgelegd. Dit raadsvoorstel bevat dus geen directe financiële kaders is in de lijn van het Herstelplan.

Participatie en communicatie

Op basis van interviews met interne stakeholder (gemeenteraden, bestuurders en ambtenaren) en externe stakeholders (bewoners, klankbordgroep, bedrijvenverenigingen en belangengroepen) zijn kansen en mogelijkheden geïnventariseerd.
Aan de hand van focussessies met die zelfde participanten zijn dilemma's en aandachtspunten blootgelegd (zie voor uitgebreide lijst het schema achterin de Routekaart).

Intergemeentelijke samenwerking

De routekaart is opgesteld door en voor gemeente Duiven en Westervoort. Hierin worden dezelfde doelstellingen gehanteerd.
Op het gebied van inkopen wordt samengewerkt binnen het samenwerkingsverband RID, waarin Duiven, Westervoort en Zevenaar vertegenwoordigd zijn.
Op verschillende onderdelen in de Routekaart vinden andere samenwerkingen plaats, bijvoorbeeld de woondeal binnen de regio Arnhem Nijmegen of op het gebied van duurzaam GWW (grond-, weg- en waterbouw) binnen de Groene Metropoolregio. De grondstoffenatlas van de Provincie is gebruikt voor de totstandkoming van de routekaart.

Duurzaamheidsparagraaf
De routekaart geeft richting in beleid en doelstellingen om naar een circulaire economie toe te werken als gemeente. Een circulaire economie ís een duurzame economie, gericht op het voorkomen dat grondstoffen uitgeput raken en het reduceren van CO2-uitstoot.

Bijlagen

201529471 – Routekaart Circulariteit Westervoort en Duiven d.d. 16/9/2021
201529569 – Raadsbesluit Routekaart Circulariteit voor de gemeente Westervoort d.d. 16/9/2021

Westervoort, 8 november 2021

Burgemeester en wethouders van Westervoort,

M. Sluiter MA	drs. A.J. (Arend) van Hout
secretaris	burgemeester